

Nr 4.

Ankom till Riksdagens kansli den 21 februari 1913 kl. 4 e. m.

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 4, i anledning av herr Rydén's motion, nr 213, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om beredande av möjlighet för utom äktenskapet fött barn att erhålla kännedom om sin fader.

I en inom Andra kammaren av herr *Rydén* väckt och till kammarens första tillfälliga utskott remitterad motion, nr 213, hemställes, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om, att den av Riksdagen i skrivelse den 12 maj 1906 begärda utredningen angående ändring eller upphävande av mom. 7 i kungl. brevet den 17 oktober 1778 m. m. må utsträckas att omfatta jämväl utredning, huruvida och på vad sätt utom äktenskapet fött barn kan beredas möjlighet att erhålla kännedom om sin fader, samt att Kungl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan giva anledning.

Beträffande vad motionären anför till stöd för sin hemställan tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

En liknande motion, avgiven av samme motionär, förelåg vid förlidet års riksdag, vilken motion dock utmynnade i det yrkandet, »att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående lämpliga åtgärder, för att s. k. oäkta barn må tillförsäkras rätten att erhålla vetskap om sina föräldrar, samt för Riksdagen framlägga förslag till de författningsändringar, vartill utredningen må giva anledning.»

*Utskottets
yttrande.*

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 13 saml. 1 avd. 4 häft. (Nr 4.) 1

Med anledning av motionen 1912 avgav Andra kammarens första tillfälliga utskott, till vilket motionen remitterats, följande utlåtande.

»Utskottet anser de i förevarande motion berörda frågorna angående rätt för utom äktenskapet födda barn att erhålla vetskap om sina föräldrar vara synnerligen behjärtansvärda. Dessa frågor sammanhånga i viss mån med ett af samme motionär vid innevarande riksdag väckt förslag (motion nr II:75) angående rätt för dessa s. k. oäkta barn att ärva fader och fädernefränder, vilken motion hänvisats till lagutskottets behandling.

Genom lagen den 17 mars 1905 tillerkändes oäkta barn arvsrätt lika med äkta barn efter moder och mödernefränder. Ett villkor för att denna rätt skall kunna göras gällande är emellertid, att den ifrågavarande arvingen giver sig till känna hos vederbörande »inom natt och år, från det arvet föll». Denna arvsrätt blir sålunda i hög grad beroende av, att ifrågavarande barn har kännedom om sin släktskap med den person, efter vilken arv tillfallit detsamma. När denna lag om arvsrätt för oäkta barn efter moder och mödernefränder av Riksdagen antagits, kunde det följaktligen sättas i fråga, huruvida icke mom. 7 av 1778 års kungl. brev angående barnamord omedelbart bort upphävas. Skulle nu vidare utom äktenskapet födda barn tillerkännas arvsrätt, helt eller delvis, även efter fader och fädernefränder, torde enligt utskottets mening åtgärder böra vidtagas för att sådant barn skall kunna såvitt möjligt erhålla vetskap om sin fader. Även för barnets vård samt för utfående av bidrag till dess underhåll och uppfostran är det av vikt, att faderns såväl som moderns anonymitetsrätt blir upphävd.

Då man försöker komma till djupare insikt om nu antydda frågor, erfar man snart, att här förekomma mot varandra stridande intressen, nämligen barnets rätt att få kännedom om sin mor och såvitt möjligt även om sin far samt föräldrarnas önskan att få bevara sin anonymitet. Ser man nu särskilt på barnets intressen uti här ifrågavarande avseende, anser utskottet, att det icke kan förnekas, att 'barnet har rätt till sin mor'. Om riktigheten av denna synpunkt erkännes, torde sedan enligt utskottets mening utvecklingen komma att medföra, att barnets rätt utsträcker sig att omfatta även fadern. Utskottet har emellertid ingalunda förbisett de svårigheter av mångahanda art, som framstålla sig, då det gäller att lösa hithörande spörsmål. Nödvändigt har det därför syntts utskottet vara, att en grundlig utredning av dessa frågor företages för att statsmakterna sedermera skola kunna lösa desamma på ett för barnet samt såvitt möjligt även för dess föräldrar tillfredsställande sätt.

År 1906 begärde Riksdagen, såsom i motionen omnämnes, att Kungl. Maj:t ville låta utreda möjligheten att ändra mom. 7 i ovan nämnda kungl. brev jämte därmed sammanhängande bestämmelser, så att moderns anonymitetsrätt bevarades, men hennes namn antecknades för att tjäna till upplysning i vissa bestämda fall. Därest denna utredning ledde till ett lyckligt resultat, anhöll Riksdagen vidare om utredning på vad sätt en sådan ändring av 1778 års kungl. brev jämte hithörande bestämmelser skulle kunna ske, men i motsatt fall att Kungl. Maj:t måtte upphäva ifrågavarande moment och bestämmelser. Den av Riksdagen sålunda begärda utredningen har sedermera av Kungl. Maj:t överlämnats till lagberedningen.

I förevarande motion föreslås nu en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning beträffande möjligheten för utom äktenskapet fött barn att erhålla vetskap jämväl om sin fader samt framläggande av förslag till bestämmelser i ämnet.

Då utskottet anser, att samtliga hithörande frågor böra utredas i ett sammanhang, får utskottet hemställa, att Andra kammaren för sin del ville besluta, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om, att den av Riksdagen i skrivelse den 12 maj 1906 begärda utredningen angående ändring eller upphävande av mom. 7 i kungl. brevet den 17 oktober 1778 m. m. må utsträckas att omfatta jämväl utredning, huruvida och på vad sätt utom äktenskapet fött barn kan beredas möjlighet att erhålla kännedom om sin fader, samt att Kungl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan giva anledning.»

Andra kammaren biföll vad dess första tillfälliga utskott sålunda hemställt, varefter frågan gick till Första kammaren, som hänsköt den till förberedande behandling av denna kammares första tillfälliga utskott. I sitt den 21 maj avgivna utlåtande yttrade Första kammarens första tillfälliga utskott, att frågan tvivelsutan vore av den art, att den förtjänade bliva föremål för Riksdagens uppmärksamhet, men att ärendet blivit så sent överlämnat till utskottet, att det varit omöjligt att behandla detsamma, varför utskottet hemställde, att Första kammaren icke måtte biträda Andra kammarens i ärendet fattade beslut, vilken hemställan jämväl av Första kammaren bifölls.

Som av ovanstående framgår fann sig Andra kammarens första tillfälliga utskott böra förordade bifall till motionen dock med någon ändring

i motionens slutyrkande. Motionären har i år upptagit sitt yrkande just i den form, för vilket utskottet i följ uttalat sig.

Sedan utskottet avgav detta sitt utlåtande, ha emellertid en del omständigheter inträffat, som måhända kunna anses ha medfört, att frågan kommit i ett delvis något ändrat läge. I lagutskottets utlåtande förra året med anledning av frågan om rätt för oäkta barn att ärva fader och fädernefränder, vilket utlåtande inkom på kammarens bord efter det att Andra kammarens första tillfälliga utskott avgivit sitt nämnda utlåtande i frågan om rätt för oäkta barn att erhålla vetskap om sina föräldrar, upplyste lagutskottet, att lagberedningen och fattigvårdslagstiftningskommittén upptagit till behandling frågan om de oäkta barnens rättsliga ställning i hela dess vidd. Av lagberedningens berättelse för år 1912 inhämtas också, att lagberedningens arbete jämväl avsett »frågan om lagstiftning rörande utom äktenskap födda barn och deras mödrars rättsliga ställning och därmed sammanhängande frågor», vidare att preliminärt utkast till lagbestämmelser angående de utom äktenskap födda barnen blivit uppgjort samt att från medicinalstyrelsen inkommit yttrande om vissa frågor rörande faderskapsbevisningen. Det kunde då synas, som om utskottet hade skäl att med hänvisning till den utredning, som är å bane, yrka avslag å motionärens hemställan. Men då utskottet är av den meningen, att av föreliggande handlingar icke med full tydlighet framgår, att just den del av frågan om de oäkta barnens rättsliga ställning, som avses i herr Rydéns förevarande motion, är under behandling, ännu mindre, att den kommer att behandlas ur de synpunkter, som framlagts i motionen, och då utskottet dessutom i varje fall fortfarande håller före, att ett bifall till motionen ur rättfärdighetssynpunkt framstår som en konsekvens av Riksdagens 1906 fattade beslut i frågan om upphävande av mödrars anonymitet, får utskottet, som förmodar, att Andra kammaren icke nu kommer att frångå sin 1912 uttalade mening, hemställa,

att Andra kammaren för sin del ville besluta, att Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om, att den av Riksdagen i skrivelse den 12 maj 1906 begärda utredningen angående ändring eller upphävande av mom. 7 i kungl. brevet den 17 oktober 1778 m. m. må utsträckas att omfatta jämväl utredning,

huruvida och på vad sätt utom äktenskapet fött barn kan beredas möjlighet att erhålla kännedom om sin fader, samt att Kungl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan giva anledning.

Stockholm den 21 februari 1913.

På utskottets vägnar:

OSKAR LUNDGREN.
